

JERONI MARÍN I SURROCA

Condicions de vida i de treball de la classe obrera i conflictivitat social al Ripollès 1900-1923

Consorci Ripollès Desenvolupament. Ripoll, Maideu S.L., 2006. 255 pàgines

Fa poc conversava i reflexionava amb un company: com podíem valorar la societat actual quant a condicions de vida, treball, mentalitat i altres aspectes? Estem millorant i anem ben encaminats?

Donat que el passat no el podem canviar, sabem que s'han de fer canvis en el nostre present per tenir un futur millor. Però sovint cal fer un cop d'ull enrere, per adonar-nos del camí que hem assolit, per aprendre, i per agafar els ànims i l'embranchida necessària per afrontar nous reptes.

A través de finestres com la que ens obre en Jeroni, observem com els nostres pares, avis o besavis patiren unes vicissituds que avui ens semblen molt i molt llunyanes.

Una de les visions que copsem només encetar la lectura, és per què s'establiren aquestes colònies i indústries, bàsicament tèxtils, a les valls del Ter i Freser. Segons l'autor, l'explicació més oficial fou per aprofitar l'energia hidràulica, tot i que hi havia altres factors segurament més interessants, com és que els treballadors a muntanya estaven molt menys organitzats que a la plana barcelonesa i acceptaven sous més baixos i més hores de treball. A això cal afegir que el sistema de treball en colònies permetia fer més dependents els treballadors de la patronal, restringint-los l'activitat associativa només a qüestions lúdiques i de gestió de queviures. A més a més, en aquests anys s'instal·laren les contínues, maquinària que permetia incorporar al món fabril les dones i nens, amb sous molt més minsos. Amb el pas dels anys, els sous es mantingueren, mentre que els preus es multiplicaren per dos, per tres o per quatre respecte a dècades anteriors, a causa de la inflació.

Tenint presents aquests factors, Jeroni Marín ens descriu com eren les condicions socials i de treball. La carència de certs aliments i la restricció dels més bàsics feren aparèixer problemes nutricionals, que afegits a condicions laborals amb ambients pulverulents (especialment zona de cardes), falta de banys en condicions, un munt d'hores de treball (incomplint sistemàticament lleis, amb la permissivitat de les juntes locals dels ajuntaments) i aliments adulterats pels comerciants, feren que els treballadors de muntanya patissin de valent. A través de diferents capítols ens dona comparatives, exemples i aclariments per fer-nos més comprensible aquesta situació.

El segon gran bloc del llibre ens parla de la conflictivitat social. Els diferents apartats estan estructurats més cronològicament i se'ns narren els fets seguint una mena de diari. Aquí veiem com apareix l'estructuració sindical de la comarca, per permeabilitat de Barcelona i Osona cap a les nostres valls. També s'observa que les vagues que feren els

treballadors no foren massa victorioses, i que els patrons contraatacaven amb una coordinació a través de Foment o altres associacions, amb tancaments de fàbriques (locauts), desterrant cabdills sindicals...

Estem davant d'un esplèndid treball, tant a nivell històric com etnogràfic, que ens permet endinsar-nos en una vida quotidiana i laboral molt diferent de l'actual, tot i que estava en el mateix espai que ocupem nosaltres avui i en un temps molt proper.

Si ens atrevim a donar alguna pauta per intentar arrodonir aquest treball, seria que hauria estat interessant trobar alguna persona encara viva per poder contrastar opinions i dades amb entrevistes. També que alguns conceptes i idees es fan una mica repetitius en els capítols del primer bloc.

Tot i que aquest treball de recerca és molt objectiu i acurat, es percep certa subjectivitat per part de l'autor en posicionar-se sempre al costat de l'obrer. Crec que hagués estat interessant intentar obtenir més dades de Foment i de la patronal (per veure com evolucionaven els preus tèxtils i els salaris a Europa), i comparar com vivien els encarregats, directors i patrons durant aquests anys. Tot i això, segur que no trobarem cap justificació per haver permès la penúria que visqueren els nostres avantpassats.

Jordi Colomer i Salomó